

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

19 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti,
Judecători – Anatolie Țurcan și Elena Cobzac,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Cebotari Vitali, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 21 august 2018, în cauza penală în privința lui

Caldarari Angela xxxxx, născută la xxxxx, originară din xxxxx, domiciliată în xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 02.05.2017 - 01.12.2017;

Instanță de apel: 10.01.2018 - 21.08.2018;

Instanță de recurs: 23.10.2018 - 19.12.2018.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul sediul Taraclia din 01 decembrie 2017, *pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit art.364¹ Cod de procedură penală*, Caldarari Angela a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art.186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal, la 1 an 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar pentru femei de tip închis.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Caldarari Angela la 29 decembrie 2016, aproximativ la ora 16:00, aflându-se în or. Tvardița, r-nul Taraclia, a pătruns în locuința cet. Pascova Maria, situată în xxxxx, apoi în casă, în antreu, de unde a sustras pe ascuns o pereche de cizme de damă, negre, de iarnă, din piele întoarsă, mărimea 39, în valoare de 3 000 lei, ce aparțineau părții vătămate Pascova Maria, după care a părăsit locul faptei, cauzând părții vătămate un prejudiciu material considerabil.

3. *Inculpata Caldarari Angela* a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia, în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să-i fie aplicată o pedeapsă neprivativă de libertate, sub formă de amendă.

În motivarea cerințelor sale, inculpata a invocat că, prima instanță nu a examinat toate circumstanțele cauzei necesare la stabilirea pedepsei. Astfel, instanța

nu a ținut cont de faptul că are la întreținere un copil minor, fiind unicul părinte în familie, iar executarea pedepsei sub formă de închisoare va influența asupra vieții și sănătății copilului. Mai are la întreținere mama bolnavă, ce necesită îngrijire medicală permanentă. A executat pedeapsa în baza sentinței Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 07 iulie 2009, eliberându-se din locurile de detenție la 15 noiembrie 2011, astfel constatarea primei instanțe precum că antecedentele penale nu sunt stinse, prin aplicarea prevederilor art.82 Cod penal, privind recidiva, contravine prevederilor art.22 Cod penal, prin faptul că, fiind aplicate prevederile art.82 și 34 Cod penal, va fi pedepsită de două ori pentru infracțiunea comisă, în baza căreia a fost adoptată sentința Judecătorei Buiucani.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 21 august 2018, a fost admis apelul, casată parțial sentința, în partea stabilirii pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Caldarari Angela, recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 800 unități convenționale, echivalentul a 40 000 lei.

În rest sentința a fost menținută.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, prima instanță corect a examinat și acceptat cererea inculpatei Caldarari Angela privind judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, considerând că din probele administrate rezultă fapta inculpatei și există suficiente date cu privire la persoana inculpatei pentru a permite stabilirea unei pedepse cu aplicarea prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală.

4.2. Verificând aspectele de drept operate de prima instanță la stabilirea și individualizarea pedepsei, instanța de apel a reținut că, inculpata a comis infracțiunea prevăzută de art.186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal, pentru care prima instanță, dând eficiență prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală și art.art.34, 75, 82 Cod penal, i-a stabilit pedeapsa 1 an 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar pentru femei de tip închis.

Totodată, la momentul adoptării sentinței de către prima instanță, pedeapsa stabilită corespundea prevederilor art.art.7, 61, 75, 34 alin.(1), 82 alin.(2) Cod penal, fiind motivată, individualizată conform prevederilor legale, ținându-se seama și de prevederile art.364¹ Cod de procedură penală, însă în urma modificărilor operate prin Legea nr.163 din 20 iulie 2017, în vigoare din 20 decembrie 2017, din alin.(1) art.82 Cod penal a fost exclus cuvântul „recidivă”, iar alin.(2) prevede aplicarea pedepsei doar pentru recidivă periculoasă și deosebit de periculoasă.

Astfel, cu trimitere la prevederile art.10 alin.(1) Cod penal, instanța de apel a conchis că, legea penală nouă este mai favorabilă inculpatei, dat fiind că îi ameliorează situația, deoarece îi ușurează pedeapsa ce i-a fost aplicată comparativ cu legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Astfel, aplicând principiul retroactivității legii penale și cu trimitere la prevederile art.art.16, 61, 75 Cod penal, cât și ale art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, a ajuns la concluzia de a-i stabili lui Caldarari Angela, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal, pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 800 unități convenționale, pedeapsă care este echitabilă în

raport cu fapta comisă și va duce la restabilirea echității sociale, corectarea inculpatei și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

5. Procurorul, în temeiul pct.6), 10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia, solicitând casarea acesteia cu menținerea sentinței.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, pedeapsa aplicată inculpatei de către instanța de apel este prea blândă și nu corespunde principiului individualizării pedepsei penale, or, la capitolul individualizării pedepsei instanța nu a ținut cont de faptul, că pedeapsa penală este o măsură de constrângere și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

La fel, potrivit materialelor cauzei penale, Caldarari Angela are antecedente penale nestinse, și anume prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău a fost condamnată în baza art.225⁵ alin.(1) Cod penal (red. 1961) la 2 ani închisoare, cu suspendare; la 25 octombrie 2002 a fost condamnată prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău în baza art.art.225⁵ alin.(1), 44¹ Cod penal (red. 1961), la 2 ani închisoare, cu suspendare; la 19 decembrie 2003 a fost condamnată prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău în baza art.225⁵ alin.(1) Cod penal (red. 1961) la 3 ani 2 luni închisoare.

La fel, prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 07 iulie 2009 a fost condamnată în baza art.190 alin.(2), Cod penal, cu aplicarea art.85 Cod penal la 2 ani 6 luni închisoare, iar la 15 noiembrie 2011 a fost eliberată după executarea pedepsei. Astfel, de la momentul executării pedepsei până la momentul comiterii infracțiunii, 29 decembrie 2016, nu au trecut 6 ani, iar potrivit prevederilor art.34 alin.(1) Cod penal, infracțiunea comisă de către Caldarari Angela constituie recidivă.

În opinia procurorului, pedeapsa aplicată inculpatei este prea blândă, din considerentul că nu au fost respectate dispozițiile art.61 Cod penal, or, inculpata într-un timp scurt după prima condamnare și executare a pedepsei închisorii a comis o infracțiune similară.

Respectiv, de către instanța de apel au fost încălcate prevederile art.art.2, 61, 75 Cod penal, pct.3, 17 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.8 din 11 noiembrie 2013 „Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale” și pct.35 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.13 din 16 decembrie 2013 „Cu privire la aplicarea prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală de către instanțele judecătorești”, or circumstanțele „recunoașterea vinovăției” și „căința sinceră” nu pot fi aplicate de mai multe ori atât pentru procedura simplificată prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, cât și pentru individualizarea pedepsei penale, în vederea recunoașterii suplimentare ca circumstanțe atenuante pentru stabilirea unei pedepsei mai blânde din cele prevăzute în sancțiunea articolului incriminat.

Constatarea instanței de apel precum că: „...Prin legea nr.163 din 20 iulie 2017, în vigoare din 20 decembrie 2017, au fost operate modificări în dispoziția art.82 alin.(1) Cod penal, fiind exclus cuvântul „recidivă”...”, este neîntemeiată, deoarece recidiva nu fost exclusă din Codul penal, au fost modificate doar prevederile ce se referă la temeiurile aplicării prevederilor art.82 Cod penal, adică în ce privește pedeapsa definitivă.

În speță s-a constatat comiterea de către Caldarari Angela a infracțiunii în stare de recidivă și la stabilirea pedepsei penale urmează a fi aplicate prevederile art.85 Cod penal. Starea de recidivă trebuia să fie luată în vedere ca o circumstanță care influențează la individualizarea pedepsei penale inculpatului, fapt care a fost ignorat de instanța de apel.

Circumstanțele ce agravează răspunderea penală în privința inculpatei sunt: caracteristica negative de la locul de trai, anterior a fost condamnată de mai multe ori, săvârșirea de infracțiuni similare pentru care a fost anterior condamnată, a comis o infracțiune, care conform art.16 Cod penal, se califică ca mai puțin gravă, prezența antecedentelor penale.

Totodată, instanța de apel a motivat decizia sa prin următoarele: „...*La stabilirea pedepsei de o categorie mai blândă instanța ține cont, că inculpata a sustras o pereche de cizme deja folosite, și aplicarea pedepsei de o categorie mai gravă cum este închisoarea nu ar fi proporțională scopului pedepsei penale...*”, însă această concluzie este contradictorie cu cele constatată de însăși instanța de apel, și anume că, inculpata a comis furtul de la o persoană, a încălțăminteii cu costul stabilit în sumă de 3 000 lei și pentru care prejudiciul cauzat constituie unul considerabil.

6. Asupra recursului declarat au prezentat referință avocatul Podlesov Alexandr în numele inculpatei și inculpata Caldarari Angela, care s-au pronunțat pentru inadmisibilitatea acestuia cu menținerea deciziei instanței de apel.

7. Verificând argumentele recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art.427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, or, art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul reține că recurentul invocă temeiurile pentru recurs prevăzute la pct.6), 10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, care statuează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și s-au aplicat pedepsei individualizate contrar prevederilor legale.

În esență, recurentul critică decizia instanței de apel la capitolul individualizării pedepsei, considerând-o că este prea blândă în raport cu fapta săvârșită.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate, Colegiul constată că aceste temeuri nu-și găsesc confirmare în speța dedusă judecării.

În acest context, Colegiul penal menționează că, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, Colegiul penal reține, că persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Conform prevederilor art.61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, și respectiv la rândul său are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea ultimului, cât și a altor persoane.

Totodată, potrivit art.75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei, care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

În acest context, Colegiul penal consideră, că la aplicarea pedepsei inculpatei pentru infracțiunea săvârșită, instanța de apel a acordat deplină eficiență prevederilor art.61, 75 Cod penal, totodată ținând cont și de circumstanțele legale de personalitatea inculpatei care se caracterizează negativ, anterior a fost condamnată, circumstanța agravantă - săvârșirea infracțiunii similare pentru care a fost anterior condamnată, a comis infracțiunea care conform art.16 Cod penal, se califică ca mai puțin gravă, însă are la întreținere un copil minor, o mamă bolnavă ce necesită îngrijire, a reparat prejudiciul cauzat părții vătămate și dorința acesteia de a achita amenda.

La fel, Colegiul penal menționează, că instanța de apel la emiterea deciziei a ținut cont și de prevederile art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, care stipulează că în caz de aplicare a pedepsei amenzii inculpata beneficiază de reducerea cu 1/4 din maximul și din minimul prevăzut de sancțiune, fiind stabilite noi limite cu care trebuie să opereze instanța de judecată la stabilirea pedepsei.

Totodată, în urma modificărilor operate prin Legea nr.163 din 20 iulie 2017, în vigoare din 20 decembrie 2017, din alin.(1) art.82 Cod penal a fost exclus cuvântul

„recidivă”, iar alin.(2) prevede aplicarea pedepsei doar pentru recidivă periculoasă și deosebit de periculoasă.

Potrivit art.10 alin.(1) Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

Deci, instanța de apel corect a conchis că, legea penală nouă este mai favorabilă inculpatei, dat fiindcă îi ameliorează situația, deoarece îi ușurează pedeapsa ce i-a fost aplicată comparativ cu legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

La fel, Colegiul penal ține să menționeze că, art.34 Cod penal prevede noțiune de recidivă pe când art.82 Cod penal, prevede aplicarea pedepsei pentru recidivă de infracțiuni, astfel, argumentele recurentului în acest sens urmează a fi respinse ca neîntemeiate.

Cu referire la alegațiile procurorului precum că, circumstanțele „recunoașterea vinovăției” și „căința sinceră” nu pot fi aplicate de mai multe ori atât pentru procedura simplificată prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, cât și pentru individualizarea pedepsei penale, Colegiul penal ține să menționeze că pct.35 alin.(2) din hotărârea menționată a fost exclus.

Prin urmare, reținerea circumstanței atenuante recunoașterea vinovăției la individualizarea pedepsei nu mai presupune starea de acordare a dublei valențe aceleiași situații de drept atunci când cauza se examinează în procedură simplificată, circumstanța respectivă corect fiind reținută ca atenuantă.

Totodată, Colegiul penal remarcă faptul că pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite, suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor părții vătămate, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

La fel, Colegiul penal remarcă că, în jurisprudența sa Curtea Europeană s-a pronunțat în favoarea folosirii măsurilor neprivative de libertate (cauza Varga și alții c. Ungariei, hotărârea din 10 martie 2015, §104; cauza Norbert Sikorski c. Poloniei, hotărârea din 22 octombrie 2009, §158), statuând că trebuie să se ia în considerare alternativele disponibile detenției, și nu aplicarea automată a pedepsei închisorii (cauza Kyprianou c. Cipru, hotărârea din 15 decembrie 2005, §108). Or, o pedeapsă mai aspră din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

În consecință, Colegiul penal opinează că argumentele punctate în cererea de recurs privind greșita individualizare a pedepsei nu sunt incidente cauzei deferite judecării, instanța de apel și-a motivat just soluția adoptată, pedeapsa aplicată inculpatei fiind individualizată corect, echitabilă și în concordanță cu scopul pedepsei penale - de a preveni săvârșirea de noi infracțiuni de către inculpată și alte persoane, fapt ce determină incontestabil concluzia de inadmisibilitate a recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Cebotari Vitali, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 21 august 2018, în cauza penală în privința lui *Caldarari Angela xxxxx*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 17 ianuarie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac